

Η παρατήρηση στη σχολική τάξη: η περίπτωση της παρακολούθησης βιντεοσκοπημένων αποσπασμάτων της διδασκαλίας

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ και ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.

Παρατήρηση είναι η ικανότητα να αναγνωρίζει/αντιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά της διδασκαλίας, να τα αιτιολογεί σύμφωνα με ουσιαστικούς τρόπους και να αποφασίζει πως θα ανταποκριθεί.

Η παρατήρηση περιλαμβάνει και τις λεπτομέρειες των γεγονότων που παρατηρεί ο εκπαιδευτικός. Τα γεγονότα αυτά τα αντιλαμβάνεται από διαφορετικές οπτικές, οι οποίες τον βοηθούν να αποκτήσει βαθύτερη γνώση για αυτό που παρατήρησε. Επίσης, η παρατήρηση συνεπάγεται τη δημιουργία συνδέσεων ανάμεσα στα γεγονότα που παρατηρεί ο εκπαιδευτικός για να περιγράψει με μεγαλύτερο εύρος την διδασκαλία και ακριβείς καταστάσεις που έχουν διαδραματιστεί εντός της σχολικής τάξης με πρωταγωνιστές τον εκπαιδευτικό ή τους μαθητές.

Η γνωστική προσέγγιση

Οι van Es & Sherin (2006) εξέτασαν τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η παρατήρηση των εκπαιδευτικών σε δύο κύκλους παρακολούθησης βιντεοσκοπημένων αποσπασμάτων και ποιες διαφορές μπορούν να προκύψουν συγκρίνοντας τους δύο κύκλους επιμόρφωσης. Σύμφωνα με τους ερευνητές η ικανότητα της παρατήρησης του εκπαιδευτικού αποτελείται από δύο κύρια χαρακτηριστικά:

(α) τον προσδιορισμό του τι είναι σημαντικό σε μια διδασκαλία

και (β) την αξιοποίηση των γνώσεων του εκπαιδευτικού για τους μαθητές του.

Το πρώτο χαρακτηριστικό της παρατήρησης περιλαμβάνει τη δυνατότητα να εστιάσει να εστιάσει ο εκπαιδευτικός την προσοχή του σε αυτό που είναι σημαντικό γι' αυτόν σε μια περίπλοκη κατάσταση. Για παράδειγμα, σε μια τάξη, πολλά πράγματα συμβαίνουν ταυτόχρονα και ο εκπαιδευτικός πρέπει να αποφασίσει τι χρίζει άμεσης εξέτασης.

Το δεύτερο χαρακτηριστικό της παρατήρησης αναφέρεται στο αν ο εκπαιδευτικός μπορεί να αντιληφθεί και να ερμηνεύσει τη σκέψη και τις στρατηγικές των μαθητών του στην τάξη.

Η **παρατήρηση της σκέψης του μαθητή** βοηθά τον εκπαιδευτικό να βλέπει τα διάφορα γεγονότα από διαφορετική οπτική κάθε φορά.

Για παράδειγμα στην εργασία των Jacobs, Lamb & Philipp (2010) επέλεξαν οι ερευνητές να επικεντρωθούν σε ένα εξειδικευμένο είδος παρατήρησης της μαθηματικής σκέψης των μαθητών με την πρακτική της λήψης αποφάσεων κατά τη στιγμή που οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ανταποκριθούν στα προφορικές ή γραπτές εξηγήσεις των στρατηγικών των μαθητών.

Σε αυτές τις περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να είναι σε θέση

- να παρακολουθήσουν τις στρατηγικές των μαθητών
- να ερμηνεύσουν τις αντιλήψεις και τις δυσκολίες τους

- και να χρησιμοποιήσουν αυτές τις αντιλήψεις/δυσκολίες για να αποφασίσουν πώς να ανταποκριθούν.

Ένα συγκεκριμένο είδος λήψης αποφάσεων που συμβαίνει σε καθημερινή βάση στην τάξη είναι το πως αντιδρά ο εκπαιδευτικός όταν ένας μαθητής προτείνει μια λύση ή επιχειρηματολογεί με κάποιο τρόπο.

Κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση

Όσον αφορά την κοινωνικοπολιτισμική προσέγγιση των ερευνών κυριαρχεί το θεωρητικό πλαίσιο των *κοινοτήτων πρακτικής*.

Κοινότητες πρακτικής

Στις ερευνητικές εργασίες που η θεωρητική τους προσέγγιση αφορά την κοινότητα μάθησης οι συμμετέχοντες παρατηρούν στα βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα από τις διδασκαλίες, τα χαρακτηριστικά της πρακτικής τους που επιθυμούν οι ίδιοι να βελτιώσουν (Andrews, Ingram & Pitt, 2018; Borko, et al., 2011). Οι εργασίες αυτές εστιάζουν στην κατανόηση των κεντρικών μαθηματικών εννοιών που διδάσκουν και μέσα από τον αναστοχασμό στη διδασκαλία τους οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να βελτιώσουν τη μαθηματική γνώση τους. Άλλες έρευνες επικεντρώνονται στους τρόπους με τους οποίους οι μαθητές καταλαβαίνουν το περιεχόμενο και μαθαίνουν εκπαιδευτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούν για την επίλυση διάφορων προβλημάτων.

Στις εργασίες αυτές φαίνεται ότι μέσα από τις κοινότητες πρακτικής οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν πώς να συμμετέχουν σε συζητήσεις και πρακτικές της κοινότητας. Οι συμμετέχοντες επιλέγουν να συζητήσουν στιγμιότυπα μέσα από τη διδασκαλία τους προς βελτίωση των πρακτικών αυτών.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Andrews, PR Ingram, & Pitt AR (2018). Using self-video analysis to promote teacher Growth. *Proceedings in 42th PME conference proceedings*.

Borko, H., Koellner, K., Jacobs, J., & Seago, N. (2011). Using video representations of teaching in practice-based professional development programs. *ZDM*, 43(1), 175-187.

Jacobs, V. R., Lamb, L. L., & Philipp, R. A. (2010). Professional noticing of children's mathematical thinking. *Journal for research in mathematics education*, 169-202.

van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2010). The influence of video clubs on teachers' thinking and practice. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 13(2), 155-176.